

Čís. 188

»Znamenie ruky« podľa § 6 z.čl. XVI: 1876 môže byť učinené aj tým spôsobom, že závetca chytí pero, ktorým potom závetný svedok napíše jeho meno na závet'.

(Rozh. zo dňa 28. júna 1929, Rv IV 199/29).

Na súkromnej písomnej záveti chýbal pred podpisom mena závetkyne, písanom jedným zo svedkov ako podpisateľom jej mena, obvyklý križik a pod. ako znamenie jej ruky. Žalobe, ktorou sa na porad práva odkázaný závetný dedič domáhal výroku, že závet' je platná, **s ú d p r v e j s t o l i c e** vyhovel, uvádzajúc v dôvodoch:

Jest obecně známo, že podpisování listiny analfabetem děje se na celém území, kde platí právo uherské podle starobylé zvyklosti takovým způsobem že analfabet uchopí držátko péra a potom ten, kdo mu je k tomu účelu podal, podpíše tímto pérem jeho jméno a k tomu připojí značku + nebo X nebo O. (Teprve od státního převratu vyskytují se stále častěji vlastnoruční znamení ruky, nebo ostisky prstů). Tento křížek a pod. se jmenuje obecně znamením ruky, ačkoliv pochází – jako celý podpis – od cizí ruky, v podstatě však (vzhledem k tomu, že prozrazuje mnohém méně než vypsáné jméno samo) může býti mnohem méně považován za znamení ruky analfabetovy než jméno samo, neboť třeba-li tahy, psané cizí rukou, přesto považovati za znamení ruky, pak lze za ně pokládati spíše vypsáné jméno než bezvýrazné znaménko. Zákon vyžaduje, aby bylo na závěti znamení ruky analfabetovy. Vzhledem k tomu, že shora zmíněný zvyk jest tak všeobecný, že nemá téměř výjimky, jest považovati za takové znamení všecko, co pisatel jména po uchopení péra analfabetem napíše místo něho na papír. Jest skutkem zjištěno na základě výpovědi všech slyšených svědků, že notář Petr B. napsal na závěť celé jméno zůstavitelky, když tato se byla dotkla péra. Jest tedy celý podpis jména pokládati za znamení ruky a připsání + nebo O soudní stolice nemohla považovati za takovou nezbytnou náležitost, jejíž nedostatek měl by v zápětí neplatnost celého posledního pořízení. Celá ta přísná formálnost, kterou zákon pro závěti předpisuje, má za účel jen to, aby pravá vůle zůstavitelova byla chráněná před paděláním. Že závěť z 20. ledna 1921 obsahuje skutečnou a úplnou poslední vůli testátorčinu, o tom není v daném případě ani nejmenší pochybnosti. Znamení ruky, které zákon za formální náležitost závěti tak přísně předpisuje, jest činem testátorovým a testátorka vyhověla se své strany – uchopením péra – všem požadavkům, potřebným podle zmíněné zvyklosti k tomu, aby bylo zadost' učiněno formalitám při zřízení závěti. Jest nesporné, že testátorka byla gramotná osoba. Soudní stolice však – vzhledem k tomu, že testátorka zemřela ještě téhož dne, kdy závěť byla učiněna – zjistila na základě výpovědi svědků Josefa K., Karla P. a Josefa B. za skutek, že zůstavitelka neměla již tolik síly, aby podepsala závěť svojí rukou. **O d v o l a c í s ú d** potvrdil rozsudok prvej stolice.

N a j v y š š í s ú d dovolaciú žiadost' žalovaných zamietol.

D Ô V O D Y :

Zákon o formálnych náležitostiach záveti (z. čl. XVI: 1876) neobsahuje zvláštne ustanovenia o tom, akým spôsobom a jaké znamenie ruky má učiť na závet' závetca, ktorý nemôže písať. Podľa stálej súdnej praxi takýto závetca aj takým spôsobom môže vyhovieť náležitosti o učenín znamenia ruky na záveti (§ 6 cit. zák.), že chytí pero, ktorým testamentárny svedok napíše meno závetcovo na závet'. Že v súdenom prípade sa to stalo, bolo súdom zistené a toto zistenie dovolacou žiadosťou nebolo napadnuté.

Niet preto zákonného dôvodu, aby napadnutá závet' bola vyhlásená za neplatnú z toho dôvodu, že závetkyňa neučinila na ňu znamenie ruky, lež len chytila pero, ktorým bolo jej meno napísané na listinu.

Dovolacia žiadosť žalovaných musela sa preto minúť s úspechom.